

JESAJA

3-6

God kondigt het oordeel over het
hoogmoedige Juda aan en roept Jesaja
als profeet.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/jesaja/3-6

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	God ontnemt Juda zijn steunpilaren	3 min	4
2	Kinderen en vrouwen als heersers	2 min	5
3	Economische instorting en leiderschapscrisis	2 min	6
4	Openlijke zonde en corrupte leiders	3 min	8
5	De hoogmoed van de dochters van Sion	4 min	9
6	Van sieraden naar schande en gevangenschap	2 min	12
7	Een tekort aan mannen na de oorlog	2 min	13
8	De Spruit en Gods nieuwe woonplaats	4 min	14
9	De gelijkenis van Gods wijngaard	3 min	17
10	Gods verwachting en Israëls slechte vrucht	3 min	19
11	Wee over landroof en misoogsten	3 min	20
12	Drankzucht en blindheid voor Gods oordeel	3 min	21
13	Spotten met het uitgestelde oordeel	4 min	23
14	Wee over omgekeerde waarden en onrecht	5 min	26

15	Gods toorn en de komende invasie	4 min	29
16	Jesaja ziet God en de serafs	3 min	31
17	Jesaja's onreinheid en de ware Koning	4 min	33
18	Heilig, heilig, heilig	2 min	35
19	Jesaja's lippen worden gereinigd	2 min	36
20	Hier ben ik, zend mij	2 min	38
21	De opdracht om een verhard volk te dienen	3 min	39
22	Jezus' gelijkenissen en Jesaja's profetie	3 min	40
23	Ongeloof ondanks het licht	3 min	42
24	Verwoesting en het heilige overblijfsel	3 min	44
	Om verder te lezen		46

1

God ontnemt Juda zijn steunpilaren

We gaan verder bij Jesaja hoofdstuk 3. Denk eraan dat in hoofdstuk 2 veel zonden van Juda werden veroordeeld, maar dat vooral de zonde van hoogmoed bijzonder vaak terugkwam. De leiders waren hoogmoedig. Ik weet niet of dit slechts een algemene hoogmoed was, zoals die mensen treft wanneer ze hoge posities bekleden, of dat het specifiek verwees naar hun hoogmoedige gedachte dat ze het zonder God wel konden redden. Juist in een tijd van nationale crisis, toen er vijanden waren die heel goed in staat waren hen te vernietigen, hadden ze zich met het gezicht ter aarde moeten werpen en tot God moeten roepen om barmhartigheid en hulp. Maar dat deden ze niet. Ze dachten dat ze hun problemen zelf konden oplossen, of in elk geval met hulp die ze uit Egypte of ergens anders konden inroepen. Met andere woorden, ze maakten zich geen zorgen over hun eigen tekortkomingen bij het aanpakken van situaties die veel groter waren dan zij redelijkerwijs aankonden. In hun hoogmoed zagen ze zichzelf als onverwoestbaar en heel goed in staat om alles op te lossen. Daarom zagen ze geen reden om zich tot God te wenden, zoals mensen in zo'n geval behoren te doen.

We zien dat dit punt in hoofdstuk 3 verder wordt uitgewerkt:

Want zie, de Heere, de HEERE van de legermachten gaat van Jeruzalem en Juda wegnemen steun en stut: elke steun van brood en elke steun van water, held en strijdbare man, rechter en profeet, waarzegger en oudste, hoofdman over vijftig en man van aanzien, raadsman, kundig vakman en scherpzinnig bezweerder.

JESAJA 3:1-3

Het is niet helemaal duidelijk hoe God bedoelt dat Hij die dingen van Jeruzalem en Juda wegneemt. Jeruzalem bezweek bij deze gelegenheid namelijk uiteindelijk niet, hoewel dat later wel gebeurde. Je zou kunnen denken dat God verwijst naar de uiteindelijke verwoesting van Jeruzalem in de tijd van het Oude Testament, toen de Babyloniërs kwamen. Dat was meer dan honderd jaar na de tijd van Jesaja, maar het gebeurde niettemin.

Zoals ik in de vorige lezing zei, is het ook mogelijk dat Hij zegt dat dit in wezen is wat er nu met Jeruzalem zal gebeuren door de Assyriërs, maar dan natuurlijk met de stilzwijgende voorwaarde: tenzij er bekering komt. Dit is wat God dreigt te doen. Dit is wat God van plan is te doen als er geen bekering komt. Hij gaat alles van Jeruzalem wegnemen: het voedsel en de bevolking.

Ik zal jongens aanstellen als hun vorsten, willekeur zal onder hen heersen.

JESAJA 3:4

Dit lijkt op wat Hij enkele verzen later zegt, in vers 12:

De onderdrukkers van Mijn volk zijn kinderen, en vrouwen heersen over hen. Mijn volk, wie u leiden, misleiden u, en zij brengen de richting van uw paden in de war.

JESAJA 3:12

2

Kinderen en vrouwen als heersers

Dat kinderen en vrouwen als hun heersers werden aangesteld, werd beschouwd als iets wat hun schande en vernedering bracht. Het is niet duidelijk of dit over letterlijke kinderen en vrouwen gaat, of dat Hij zegt dat de mannen die regeren niet beter zijn dan vrouwen en kinderen. Ze zijn verwijfd, zwak en onervaren, en niet het soort mannelijke heersers dat een land nodig heeft. Ze lijken meer op kinderen en vrouwen.

Het kan natuurlijk letterlijk bedoeld zijn, want kort daarvoor waren er verscheidene heersers geweest die als vrouw of kind aangemerkt konden worden. Athalia was bijvoorbeeld een vrouw. Ze eigende zich de rol van koningin toe door al haar kleinkinderen te doden, die de erfgenamen van de troon van haar overleden zoon waren, en ze nam de troon in. Uiteindelijk werd zij zelf gedood, maar ze was een vrouw en ze regeerde inderdaad over Juda. God zou naar dat feit kunnen verwijzen.

Ook waren sommige koningen al op zeer jonge leeftijd heerser geworden. Toen Athalia werd gedood, werd haar kleinzoon Joas koning, en hij was zeven jaar oud. Volgens elke denkbare definitie is dat een kind. De volgende koning, Amazia, was vijftientig jaar oud, en Uzzia was zestien. Ze hadden dus een reeks heersers die behoorlijk jong waren: een zevenjarige, een zestienjarige en een vrouw. Daarom zouden de woorden in vers 12, en in vers 4, letterlijk bedoeld kunnen zijn. Maar sommige commentatoren denken dat het in plaats daarvan een belediging aan het adres van de mannelijke heersers daar is: ze zijn als kinderen en vrouwen in plaats van als mannen.

Vers 5 zegt:

3

Economische instorting en leiderschapscrisis

Het volk zal elkaar in het nauw drijven, man tegen man, en eenieder tegen zijn naaste; jongens zullen de ouderen aanvallen, de geminachte de geëerde. Ja, iemand zal zijn broer uit het huis van zijn vader vastgrijpen met de woorden: Jij hebt nog een mantel, wees leider over ons, en neem deze puinhoop onder je hoede. Dan zal hij op die dag zijn stem verheffen en zeggen: Ik kan geen heemeester zijn, en er is in mijn huis geen brood en geen mantel; stel mij daarom niet aan als leider van het volk.

JESAJA 3:5-7

Dit gaat over een tijd waarin de economie volledig is verwoest. De voedselvoorraad is weggenomen, zoals in het eerste vers van dit hoofdstuk wordt beschreven, en iedereen is arm. Zelfs in de beste tijden hadden de meeste mensen niet meer dan één stel kleren. Wij kunnen ons nauwelijks een situatie voorstellen waarin we maar één stel kleren hadden. Maar de gemiddelde mens was een boer, kleding was duur en de meeste mensen hadden maar één stel kleren — niet één stel om zich te kunnen verkleden, maar gewoon één enkel stel. Iemand die er twee had, was iets welvarender dan gemiddeld. Het bezit van kleding was dus in zekere zin een van de tekenen van iemands welvaart. Als mensen naast de kleren die ze droegen nog één stel kleren hadden, dan waren ze iets welvarender dan gemiddeld. Hij zegt dat de mensen wanhopig op zoek zullen zijn naar iemand die de leiding over de puinhoop op zich wil nemen, de verantwoordelijkheid wil dragen en Juda uit zijn problemen wil leiden, om hun kwalen te genezen — dat wil zeggen, om de ziekte van het volk te genezen. Ze zullen iedereen vastgrijpen die eruitziet alsof hij een bepaald voordeel heeft waardoor hij zich van anderen onderscheidt en iets koninklijker lijkt.

Vermoedelijk betekent dit dat hij naast de kleren die hij draagt nog andere kleren heeft.

De man zal zeggen:

Bij mij thuis is er geen eten en zijn er geen kleren.

Hij draagt kleren, maar hij ontkent dat hij thuis andere kleren heeft om zich te verkleden, en hij heeft ook geen voedsel. Hij zegt:

Ik ben helemaal niet in de positie om de leiding te nemen.

De ramp is zo groot dat niemand er verantwoordelijk voor wil zijn. Dat is wat hier wordt gezegd.

4

Openlijke zonde en corrupte leiders

Want Jeruzalem is gestruikeld en Juda is gevallen, omdat hun woorden en daden tegen de HEERE zijn, doordat zij de blik van Zijn heerlijkheid tergen. Hun gelaatsuitdrukking getuigt tegen hen. Zoals Sodom maken zij hun zonden openlijk bekend, zij verbergen ze niet. Wee hun ziel, want zij doen zichzelf kwaad aan.

JESAJA 3:8-9

Dit is een tweede vergelijking met Sodom. In hoofdstuk 1, vers 9, waren ze als Sodom in de zin dat ze bijna aan Sodom gelijk waren. Sodom werd door Gods oordeel volledig weggevaagd. Juda was bijna weggevaagd. Alleen een overblijfsel was overgebleven, en als dat overblijfsel niet gespaard was, zouden ze volledig aan Sodom gelijk zijn geweest. Dat wil zeggen dat ze door Gods oordeel zo'n drastisch verlies van inwoners hadden geleden, dat ze in dat opzicht sterk op Sodom leken.

Maar ook op een andere manier lijken ze sterk op Sodom: ze schamen zich niet voor hun zonden. Ze maken hun zonden openlijk bekend, niet in de vorm van een nederige belijdenis die uit bekering voortkomt, maar als iets waarop ze trots zijn. In dat opzicht vertonen ze nog een overeenkomst met Sodom.

Vers 10:

Zeg de rechtvaardige dat het hem goed zal gaan, dat hij de vrucht van zijn daden zal eten. Wee de goddeloze, het zal hem slecht vergaan, want wat zijn handen verdienen, zal hem aangedaan worden. De onderdrukkers van Mijn volk zijn kinderen, en vrouwen heersen over hen. Mijn volk, wie u leiden, misleiden u, en zij brengen de richting van uw paden in de war.

JESAJA 3:10-12

Er is altijd een overblijfsel waar God voor zal zorgen.

Het zijn de leiders van het volk die het probleem vormen. Zij brengen het volk op een dwaalspoor, in de verkeerde richting.

De HEERE staat gereed om Zijn rechtszaak te voeren, en Hij staat klaar om over de volken recht te spreken. De HEERE gaat in het gericht met de oudsten van Zijn volk en de vorsten ervan. Ú hebt immers deze wijngaard verbrand, en wat u geroofd hebt van de armen, bevindt zich in uw huizen. Welk recht hebt u om Mijn volk te vertrappen en de armen te vermorzelen? spreekt de Heere, de HEERE van de legermachten.

JESAJA 3:13-15

Dit zijn duidelijk zeer onderdrukkende heersers. Waarschijnlijk leggen ze de mensen een zwaardere belastingdruk op dan ze zouden moeten, zodat de mensen hun wijngaarden en huizen moeten afstaan. Ze voelen zich door hun regering geplunderd. Deze uitleg sluit aan bij de Engelse vertaling die Gregg gebruikt, waarin staat dat de leiders de wijngaard hebben ‘verslonden’; de aangehaalde HSV spreekt hier van het verbranden van de wijngaard. Hij zegt dat het is alsof ze de mensen verpletteren en hun gezichten vermalen, en de mensen van wie ze misbruik maken zijn de armen. Dit is schandelijk. Dit is aanstootgevend voor God, en Hij brengt dat bezwaar hier opnieuw naar voren, zoals Hij eerder in hoofdstuk 2 had gedaan toen Hij sprak over het onderdrukken van de weduwe en de vaderloze, enzovoort. Dat is een andere benaming voor de armen.

5

De hoogmoed van de dochters van Sion

Van vers 16 tot het einde van het hoofdstuk worden de vrouwen van Juda als doelwit van de veroordeling aangewezen. Ook zij maken zich in wezen schuldig aan hetzelfde wat in hoofdstuk 2 de grote zonde was, namelijk hoogmoed en arrogantie. Deze Joodse mensen in Jeruzalem hadden in die tijd geen enkele reden om zelfverzekerd of

arrogant te zijn. Hun land was verwoest en het zou nog erger worden. Toch gedragen ze zich alsof er niets aan de hand is. Ze zijn trots en zelfverzekerd, en in dat opzicht waren de vrouwen niet beter dan de mannen.

Eerder, in hoofdstuk 2, vers 11 en vers 17, zagen we dat God sprak over hoe Hij de trotse blikken van de mens zal vernederen en de hoogmoed van de mensen zal neerbuigen. Dat refrein werd in hoofdstuk 2, vers 17, herhaald. Nu worden de trotse blikken en de hoogmoed van de vrouwen ter sprake gebracht, met veel nadruk op de manier waarop zij zich kleden en zich met sieraden en dergelijke tooien.

Er staat:

Verder zegt de HEERE: Omdat de dochters van Sion uit de hoogte doen, met uitgestrekte hals lopen, met de ogen lonken, met kleine pasjes lopen, en hun enkelringen laten rinkelen,

JESAJA 3:16

Dat wil zeggen: verleidelijke ogen.

Het Engelse woord ‘mincing’ uit de King James is hier een opvallende woordkeus. Het betekent dat ze met kleine, trippelende pasjes voortlopen; de HSV geeft dit weer als ‘met kleine pasjes lopen’. Het is bijna een gekunstelde manier van lopen. Ik kan me nauwelijks voorstellen hoe dat eruitzag. Ik weet niet hoe het eruitziet, maar het is niet zo dat ze echt vallen. Het is meer een gekunstelde manier van lopen: met hun nek uitgestrekt en terwijl ze mannen verleidelijke blikken toewerpen. Ze zijn wellustig. Wellustig betekent dat ze bezeten zijn van seks. Ze lopen met kleine, trippelende pasjes voort. Op de een of andere manier was hun manier van lopen gekunsteld. Ze liepen terwijl ze met hun voeten rinkelden.

Waarschijnlijk hadden ze belletjes aan hun tenen of aan hun schoenen.

daarom zal de Heere de schedel van de dochters van Sion schurftig maken, en hun schaamdelen zal de HEERE ontbloten.

JESAJA 3:17

en:

de Heer zal hun schaamdelen ontbloten.

Ze dragen fraaie, modieuze kleding om er in de ogen van hun buren goed uit te zien en bewonderd te worden. Hij gaat hun kleren wegnemen. Hij gaat hun schaamdelen ontbloten. Zo werden gevangenen vaak weggevoerd, vooral door de Assyriërs en de Babyloniërs. Wanneer zij mensen gevangennamen en in gevangenschap wegvoerden, kleedden ze hen vaak helemaal uit. Soms deden ze haken in hun neus en voerden ze hen zo mee. Ze kleedden hen helemaal uit omdat dat zo schandelijk, beschamend en vernederend was.

Jesaja zelf loopt in hoofdstuk 20 naakt rond wanneer hij voorzegt dat Egypte in gevangenschap zal worden weggevoerd. Daarmee beeldt hij uit hoe het zal zijn, hoe de gevangenen naakt zullen worden weggevoerd. Waarschijnlijk was hij niet spiernaakt. Er wordt in elk geval gesproken over ontblote billen. Jesaja beeldde daarmee uit hoe de gevangenen zouden worden weggevoerd. Hij moest dus drie jaar lang rondlopen in een toestand die voor hem vernederend was. De profeet moet werkelijk de prijs betalen voor het feit dat hij Gods boodschapper is. Hij moet zijn boodschap uitleven.

Maar tegen deze vrouwen wordt gezegd dat hun kleding zal worden weggenomen. Hij zal hun schaamdelen ontbloten.

6

Van sieraden naar schande en gevangenschap

Op die dag zal de Heere de mooiste sieraden wegnemen: de enkelringen, de voorhoofdbanden, de maantjes, de oorhangers, de armbanden, de sluiers, de hoofddoeken, de enkelkettinkjes, de gordels, de reukflesjes, de amuletten, de ringen, de neusringen, de feestkleren, de mantels, de omslagdoeken, de tasjes, de handspiegels, de onderkleding, de mutsen en de sluiers.

JESAJA 3:18-23

Dat geeft enigszins een beeld van de fraaie sieraden en kleding die ze droegen.

Dan zal er in plaats van balsemgeur stank zijn, en er zal een touw zijn in plaats van een gordel, kaalheid in plaats van haarvlechten, het aandoen van een rouwgewaad in plaats van een pronkgewaad, een brandmerk in plaats van schoonheid.

JESAJA 3:24

De parfumdoosjes die in vers 20 worden genoemd, verwijzen waarschijnlijk naar een soort geurzakje dat onder de kleding hing aan een lint om de hals en hun een zoete geur gaf. Hij zegt dat die zoete geur zal verdwijnen. Hij gaat die wegnemen en in plaats daarvan zullen ze stinken.

Er zal 'een touw zijn in plaats van een gordel', Mensen die in gevangenschap werden weggevoerd, werden namelijk vaak samen met andere gevangenen vastgeketend of met touwen aan elkaar gebonden. Ze liepen achter elkaar, met een touw om hun middel. Hun mooie gordels zullen dus door touwen worden vervangen.

Er zal 'kaalheid in plaats van haarvlechten' zijn, waarschijnlijk doordat ze zichzelf werkelijk kaalschoren, zoals mensen deden wanneer ze rouwden. Wanneer mensen rouwden, schoren ze hun hoofd kaal, scheurden ze hun kleren en deden ze zulke dingen.

Brandmerken kan natuurlijk verwijzen naar het feit dat ze tot slaaf zouden worden gemaakt en als vee gebrandmerkt zouden worden. Het kan ook eenvoudig verwijzen naar verbranding tijdens marteling.

Uw mannen zullen door het zwaard vallen en uw helden in de strijd. Haar poorten zullen treuren en rouwen. Als alles haar ontnomen is, zal zij neerzitten op de aarde.

JESAJA 3:25-26

Dat betekent dat de poorten van Jeruzalem zullen weeklagen en rouwen.

7

Een tekort aan mannen na de oorlog

En in die tijd, zegt hoofdstuk 4, vers 1:

Op die dag zullen zeven vrouwen één man vastgrijpen en zeggen: Ons eigen brood zullen wij eten en met onze eigen kleren zullen wij ons kleden. Laat ons slechts uw naam mogen dragen. Neem onze smaad weg!

JESAJA 4:1

Hier had het hoofdstuk moeten eindigen. Zoals je kunt zien, begint hoofdstuk 4 met dat vers, maar dat is jammer. Want veel mensen die hoofdstuk 4 vanaf vers 1 lezen, weten niet wat ze ervan moeten maken. Waar gaat dit over? Zeven vrouwen die de vrouw van één man willen zijn? Dat wordt in het vorige hoofdstuk uitgelegd en dit vers hoort eigenlijk bij het vorige hoofdstuk. In vers 25 staat:

Jullie mannen zullen omkomen door het zwaard en jullie helden zullen sneuvelen in de oorlog.

Hij zegt dat ze door de oorlog zoveel mannen zullen verliezen dat er voor iedere man zeven vrouwen zullen zijn. Omdat ze weduwen zullen zijn, zullen ze wanhopig op zoek zijn naar iemand die hun man kan worden.

In zo'n samenleving in de oudheid deelden vrouwen liever een man dan dat ze helemaal geen man hadden. Moderne vrouwen zijn natuurlijk veel onafhankelijker en hebben een man minder nodig. Wat heeft een vis aan een fiets? Vrouwen voelen daarom vaak niet de behoefte aan een man of aan een huwelijk. Maar in die tijd was een vrouw zonder man erg kwetsbaar. Om te beginnen kon ze niet veel doen om in haar eigen levensonderhoud te voorzien. In elk geval kon ze niet veel fatsoenlijks doen om in haar levensonderhoud te voorzien. Als ze weduwe was, konden andere mensen in de samenleving, en vooral mannen, ook misbruik van haar maken. Vaak beschikte ze niet over de middelen of de deskundigheid om te weten hoe ze haar zaak voor de rechtbank moest verdedigen.

Dat er een man was die voor het gezin opkwam, een man die voor zijn vrouw opkwam, werd als essentieel beschouwd, niet alleen als iets wat prettig was om te hebben. Wanneer een vrouw haar man verloor, verkeerde ze maatschappelijk dus in een uiterst, uiterst wanhopige toestand. Ze deelden een man veel liever met zes andere vrouwen dan dat ze zonder man zaten.

8

De Spruit en Gods nieuwe woonplaats

Het getal zeven is zeker alleen maar beeldspraak om aan te geven dat er een enorm tekort aan mannen is. Er zijn misschien wel zeven vrouwen op elke man, omdat de mannelijke bevolking door oorlog zo sterk is uitgedund. Maar met vers 2 begint wat eigenlijk het begin van hoofdstuk 4 zou moeten zijn. En dan zou het ook nog eens een

kort hoofdstuk zijn, want dit is de passage die we in onze thematische behandeling hebben bekeken. Het is een van de Messiaanse passages. In wezen is dit de tweede die we hier in Jesaja tegenkomen. En er staat:

Op die dag zal de SPRUIT van de HEERE tot een heerlijk sieraad zijn, en de vrucht van de aarde tot glorie en luister voor hen in Israël die ontkomen zijn. Dan zal het gebeuren dat wie in Sion overgebleven is, en wie in Jeruzalem overgelaten is, heilig genoemd zal worden, eenieder die in Jeruzalem ten leven opgeschreven is. Wanneer de Heere de vuilheid van de dochters van Sion afgewassen zal hebben en de vele bloedschuld van Jeruzalem uit het midden ervan weggespoeld zal hebben door de Geest van oordeel en door de Geest van uitbranding, dan zal de HEERE over elke plaats op de berg Sion en over de samenkomsten ervan overdag een wolk scheppen en rook, en 's nachts een schijnsel van vlammen vuur; ja, over alles wat heerlijk is, zal een beschutting zijn. Dan zal een hut dienen tot schaduw overdag tegen de hitte, en als toevlucht en schuilplaats tegen de vloed en tegen de regen.

JESAJA 4:2-6

Je zult je herinneren hoe we deze passage eerder hebben behandeld. Er zal een tabernakel zijn, die naar mijn overtuiging zijn vervulling vindt in de gemeente, die de tabernakel van God is. God woont onder ons. Wij zijn het huis van God. En toch zijn er vele woningen, niet slechts één. Boven elke woning op de berg Sion is die Shekinahheerlijkheid, de aanwezigheid van God, Die in elke woning verblijft. Gezamenlijk bevinden deze woningen zich onder de overkoepelende grote tabernakel, maar elke afzonderlijke woning is ook een aparte woning voor God, en dat geldt ook voor de samenkomsten.

Je hebt dus afzonderlijke mensen, je hebt samenkomsten van afzonderlijke mensen, en dan heb je het geheel. En dat is precies zoals het met de gemeente is. Wereldwijd is er één gemeente. Dat is het huis van God op aarde. God woont onder de mensen, in Zijn volk, Zijn gemeente. Maar de wereldwijde gemeente is opgedeeld in plaatselijke samenkomsten, en de plaatselijke samenkomsten bestaan uit afzonderlijke mensen. En Gods heerlijkheid en aanwezigheid zijn in ieder afzonderlijk mens, in iedere samenkomst en in het geheel. Zo wordt het hier dus beschreven.

Ik heb gewezen op de overeenkomsten met Johannes 14, waar Jezus zei:

In het huis van Mijn Vader zijn veel woningen

JOHANNES 14:2

Het huis van de Vader is natuurlijk de gemeente, en wij zijn de vele woningen. God woont in ieder van ons. Zo hebben we hier in Sion ook de woningen: God woont in ieder afzonderlijk en ook in het geheel.

Dit is dus een heel korte passage over God Die bij Zijn volk woont. Misschien is die nodig vanwege de beschrijvende passage die eraan voorafgaat, over de verwoesting van Jeruzalem. Die passage zou de indruk kunnen wekken dat er een nieuwe tabernakel, een nieuwe woning van God moet komen, omdat de tempel in Jeruzalem stond, en de tempel destijds het huis van God was. En als die verwoest wordt, waar gaat God dan wonen? Wel, Hij gaat in Zijn volk wonen. En dat is natuurlijk het geval sinds het jaar 70 na Christus, toen de tempel werd platgebrand.

In de tijd van Jesaja zou er natuurlijk al in de meer nabije toekomst een verwoesting van de tempel plaatsvinden, in 586 voor Christus. Maar er is een uiteindelijke verwoesting van de tempel geweest, die ertoe heeft geleid dat de gemeente nu op deze manier Gods woonplaats in de wereld is.

9

De gelijkenis van Gods wijngaard

Hoofdstuk 5 begint met de gelijkenis over de wijngaard die we eerder hebben besproken.

Ik wil graag voor mijn Beminde zingen, een lied van mijn Geliefde over Zijn wijngaard. Mijn Beminde had een wijngaard op een vruchtbare heuvel.

JESAJA 5:1

Het is interessant dat hij het zo inleidt. Het is eigenaardig. Maar hij spreekt over God als zijn geliefde, waarmee hij misschien onderscheid maakt tussen zichzelf en de meeste mensen, die God niet liefhadden. ‘Nou, ik heb God nog steeds lief, of jullie dat nu hebben of niet. Hij is mijn zeer geliefde.’

Hij spitte hem om en zuiverde hem van stenen, Hij beplante hem met edele wijnstokken. In het midden ervan bouwde Hij een toren, en hakte ook een perskuip daarin uit. Hij verwachtte dat hij goede druiven zou voortbrengen, maar hij bracht stinkende druiven voort.

JESAJA 5:2

Het was een land van melk en honing waar Hij hen naartoe had gebracht, een goede plaats die veel vrucht kon voortbrengen.

Hij verwijderde de hindernissen, zodat de wijnstok veilig en blijvend zou kunnen groeien.

Die toren was ongetwijfeld bedoeld voor een wachter die naar indringers en dergelijke moest uitkijken. Het was dus een beschermende maatregel.

Nu dan, inwoners van Jeruzalem en mannen van Juda, oordeel toch tussen Mij en Mijn wijngaard.

JESAJA 5:3

Nu spreekt God. Eerst spreekt Jesaja over God als zijn geliefde, maar nu spreekt God en zegt Hij:

Wat is er nog meer te doen aan Mijn wijngaard, dan wat Ik eraan gedaan heb? Waarom heb Ik verwacht dat hij goede druiven zou voortbrengen, terwijl hij slechts stinkende druiven voortbracht? Nu dan, Ik wil u graag bekendmaken wat Ik met Mijn wijngaard ga doen: Ik zal zijn omheining wegnemen, zodat hij verwoest zal worden; Ik zal een bres slaan in zijn muur, zodat hij vertrapt zal worden. Ik zal er een wildernis van maken. Hij zal niet gesnoeid worden of geschoffeld, maar dorens en distels zullen er opschieten. En Ik zal de wolken gebieden geen regen erop te laten neerkomen. Want de wijngaard van de HEERE van de legermachten is het huis van Israël, en de mannen van Juda zijn Zijn lievelingsplant. Hij verwachtte goed bestuur, maar zie, het werd bloedbestuur, gerechtigheid, maar zie, het werd geschreeuw.

JESAJA 5:4-7

Nu hebben we deze passage opnieuw bekeken en erop gewezen dat Israël figuurlijk een wijngaard en een wijnstok wordt genoemd. En je plant een wijngaard om vrucht te krijgen. God zegt:

Ik verwachtte dit, maar ik kreeg dat.

In vers 2 staat dat Hij verwachtte dat de wijngaard goede druiven zou voortbrengen, maar hij bracht wilde druiven voort.

10

Gods verwachting en Israëls slechte vrucht

De vraag werd gesteld: „Wist God het dan niet? Hoe kon God verrast zijn? Weet God de toekomst niet? Hoe kon Hij iets verwachten dat anders was dan wat er werkelijk gebeurde?” Dit is een passage die soms wordt gebruikt door mensen uit het kamp van de openheidstheologie. Zij zeggen dat God in feite niet van tevoren weet wat mensen zullen doen. Die opvatting wordt steeds populairder in evangelische kringen, en passages als deze worden gebruikt om die opvatting te bevorderen.

Naar mijn mening weet God de toekomst wel. Ik geloof dat Hij hier eenvoudigweg spreekt als een personage in een verhaal, waarin Hij de eigenaar van een wijngaard is, zoals een menselijke eigenaar. Hij zegt dat Hij een wijngaard plant in de hoop goede druiven te krijgen, en dat Hij teleurgesteld is wanneer Hij ziet wat die oplevert. Dit vertelt ons niet alles wat God wel of niet over de toekomst weet. Het plaatst Hem eenvoudigweg in de rol van een mens in een verhaal over een wijngaard. En natuurlijk klinkt het daardoor alsof Hij iets goeds verwachtte, maar dat niet kreeg.

Hij zegt inderdaad dat de wijngaard van de HEERE van de legermachten Israël is, en dat Juda Zijn plant is. Daarom hadden zij vrucht moeten voortbrengen. Wat is die vrucht? Hij wil recht. Hij wil gerechtigheid, zegt vers 7. Dat is de vrucht die Hij wil. Maar Hij kreeg geen goede vrucht. Wat Hij in Israël zag, was juist onderdrukking en geween. Dat is het tot slachtoffer maken van de armen en de hulpelozen. In plaats van recht was er onrecht en onderdrukking, en werden de armen zo veel mogelijk ongestraft uitgebuit. Dit is het tegenovergestelde van wat Hij wilde.

God had hun de wet gegeven. Hij had hun het land Kanaän gegeven. Hij had de Kanaänieten voor hen uit verdreven, en Hij beschermde hen tegen indringers wanneer ze gehoorzaam waren. Hij had hun elk mogelijk voordeel gegeven, zodat ze in de wereld een alternatieve samenleving konden vormen. Ze konden volgens de wetten van God leven, en rechtvaardig en rechtmatig leven zoals Zijn wetten voorschreven.

Wat had Hij nog meer kunnen doen om ervoor te zorgen dat er in de wereld een rechtvaardig en rechtmatig volk was? Hij had hun immers een afgezonderd land gegeven dat vrij was van goddeloze mensen — dat wil zeggen, vrij van heidenen — en Hij had hun door de wet onderricht en hun goede heersers gegeven. God gaf hun die dingen. Elk van de richters was een behoorlijk goede heerser, en David was een goede heerser. God gaf hun alle voordelen die van hen een goed land hadden moeten maken, maar dat waren ze niet.

Dit is allemaal poëzie, en er staan hier enkele woordspelingen. Wanneer Hij zegt dat Hij recht zocht en, zie, onderdrukking vond, is „recht” in het Hebreeuws mizpat en „onderdrukking” mizpah. De woorden klinken bijna hetzelfde; alleen de klank aan het einde verschilt. „Gerechtigheid” is in het Hebreeuws tzedakah en „geween” is sa’aka. Deze woorden klinken sterk op elkaar en verschillen maar één letter. Hij heeft Zijn woorden gekozen vanwege hun poëtische werking en de overeenkomst in klank, hoewel ze dingen beschrijven die in werkelijkheid heel verschillend van elkaar zijn.

11

Wee over landroof en misoogsten

Hoofdstuk 5, vers 8 tot en met 23, is een gedicht met zes strofen, en elke strofe begint met „wee”. Hier staan zes weeën, die gaan over wat er in de samenleving gebeurde, waar God bezwaar tegen had en wat het oordeel over hen bracht.

Het eerste staat in vers 8 tot en met 10:

Wee hun die huis aan huis trekken, veld aan veld voegen, tot er geen plaats meer over is, en alleen u in het midden van het land gevestigd bent. De HEERE van de legermachten heeft tot mij persoonlijk gesproken: Voorwaar, veel huizen zullen tot een woestenij worden, grote en mooie zullen zonder bewoner zijn! Ja, tien bunders wijngaard zullen slechts één bath opleveren, en een homer zaad zal maar een efa opleveren.

JESAJA 5:8-10

Een bath is ongeveer zes gallon, en een efa is eveneens ongeveer zes gallon. Ongeveer tien acre wijngaard brengt dus slechts zes gallon wijn voort wanneer alles binnengehaald is. Wanneer er „een homer zaad” staat, zeggen de meeste geleerden dat een homer tien efa is. De Schrift zegt dat een homer een tiende deel van een efa is — of een omer is dat. Ik weet niet zeker of daar een ander woord staat, waarschijnlijk wel. Maar ik denk dat een homer tien efa is. Het punt is dat je maar een tiende oogst van wat je zaait. We hebben het hier over een enorme mislukking van de oogst. Dit is werkelijk een situatie waarin zich een landbouwcrisis voordoet en huizen verlaten achterblijven. Het klinkt als onze huidige economie, met al die leegstaande huizen, maar daar gaat dit niet over.

Het gaat over landrovers, mensen die zich door ongetwijfeld de een of andere oneerlijke handelwijze het erfdeel van hun buren toe-eigenen en hun zo hun huizen afnemen. God had in de dagen van Jozua elke familie binnen haar stam een erfdeel aan land gegeven, en het was niet de bedoeling dat dit blijvend in andere handen zou overgaan. Maar gewetenloze machthebbers vonden manieren om land dat niet van hen was in beslag te nemen en hun bezit uit te breiden met het ene huis en het ene veld na het andere, allemaal aan elkaar grenzend. Daardoor bleef er voor de arme mensen nergens meer een plek over om te wonen, omdat zij nu al die velden in handen hadden gekregen. Dit wordt dus veroordeeld, en er wordt een wee over hen uitgesproken.

12

Drankzucht en blindheid voor Gods oordeel

De verzen 11 tot en met 17 vormen een tweede wee:

Wee hun die 's morgens vroeg opstaan en op sterkedrank uit zijn, daarmee doorgaan tot de schemering, totdat de wijn hen heeft verhit. Harp en luit, tamboerijn en fluit, en wijn — dat zijn hun drinkgelagen, maar voor de daden van de HEERE hebben zij geen oog; het werk van Zijn handen zien zij niet.

JESAJA 5:11-12

Deze mensen zijn dus voortdurend aan het feesten en drinken. Vanaf het moment dat ze wakker worden totdat ze naar bed gaan, zijn ze aan het drinken. Ze zijn verdoofd. Ze verdoven zichzelf, zodat ze de rampen die God over hen brengt niet voelen. Ze leiden zichzelf af met muziek, feesten en drank, zodat ze geen aandacht schenken aan wat God doet, aan het werk van de Heere, terwijl ze daar juist wel aandacht aan zouden moeten schenken.

Wanneer je ziet dat God overal in je land een begin maakt met oordelen, moet je de ogen openen en onderkennen wat er gebeurt. Dan moet je zeggen: „Wacht eens even. Misschien kunnen we er maar beter voor zorgen dat God ons niet langer op de huid zit, door te doen wat juist is.” En wanneer God daadwerkelijk alle steden om je heen verwoest, is dat alsof er een heel luid waarschuwingsschot wordt afgevuurd. Je zou wakker moeten worden. Maar hoe langer het doorgaat, hoe meer ze het negeren. Ze letten niet op de werken van de Heere, omdat ze drinken en feesten en het gewoon negeren. Ze leiden zichzelf af.

Daarom zal Mijn volk in ballingschap gaan: het heeft geen kennis. Zijn hooggeplaatsten zullen verhongeren, en zijn mensen menigte zal van dorst versmachten. Daarom zal het graf zijn keel wijd opensperren en zijn muil wagenwijd opendoen, zodat zijn adel en zijn mensen menigte erin neer zullen dalen met hun gejoel en uitgelaten gehuppel.

JESAJA 5:13-14

De King James Version vertaalt het Hebreeuwse ‘Sjeool’ hier met ‘hell’, terwijl de HSV ‘het graf’ gebruikt. Met Sjeool wordt hier de plaats of toestand van de doden bedoeld, niet zonder meer wat wij ons bij de hel voorstellen. Het is dus duidelijk een figuurlijke manier om over de toestand van de dood te spreken. Wanneer je naar Sheol gaat, ben je dood. Daar bevinden de doden zich. Dit gold zowel voor rechtvaardige als voor onrechtvaardige doden. Wanneer mensen dood waren, stelde men zich voor dat zij zich in Sheol bevonden.

Vers 15:

Dan zal de gewone man gebukt gaan, de man van aanzien vernederd worden, en de ogen van de hoogmoedigen zullen neergeslagen zijn. Maar de HEERE van de legermachten zal verhoogd worden door het recht, en de heilige God zal geheiligd worden door gerechtigheid. En lammeren zullen er grazen als was het hun weide, en van de puinhopen van de weldoorvoeden zullen vreemdelingen eten.

JESAJA 5:15-17

Ik weet niet zeker of het als iets negatiefs bedoeld is dat lammeren in een weide grazen, hoewel het meeste van wat hier gebeurt als negatief wordt beschouwd. Maar misschien gebeurt dit nadat God schoon schip heeft gemaakt. Dan zal het weer vredig zijn. De legers zullen verdwenen zijn. De lammeren zullen weer buiten in de weide zijn.

13

Spotten met het uitgestelde oordeel

Dan de verzen 18 en 19:

Wee hun die de ongerechtigheid naar zich toe trekken met koorden van valsheid, en de zonde als met dikke wagentouwen, die zeggen: Laat Hij haast maken, vaart zetten achter Zijn werk, zodat we het zien. Laat het naderen, laat het komen, het raadsbesluit van de Heilige van Israël, zodat wij er kennis mee maken.

JESAJA 5:18-19

Zij trekken ongerechtigheid voort met koorden van ijdelheid, en zonde als met een wagentouw. Ik weet niet zeker wat dit beeld betekent, behalve dat het lijkt te zeggen dat ze overal waar ze naartoe gaan de zonde achter zich aanslepen. Ze worden voortdurend door zonde vergezeld, alsof ze die achter zich aan slepen. Ze willen nooit zonder hun zonden zijn.

En toch zeggen ze:

Laat God opschieten en haast maken met Zijn werk, zodat we het kunnen zien.

Ze lijken Jesaja te bespotten, die beweert dat er een oordeel zal komen. En ze zeggen: „Nou, laat ons dat dan nog eens zien. Ik hoor je wel praten. Ik zie het niet gebeuren.” Ze vertrouwen er dus op dat God nog geen oordeel heeft gebracht. In feite bespotten ze de boodschapper die zegt dat Hij dat zal doen, omdat het nog niet gebeurd is.

Dit doet natuurlijk sterk denken aan 2 Petrus, hoofdstuk 3. In 2 Petrus 3 zei Petrus vanaf vers 3:

Dit moet u allereerst weten, dat er in het laatste der dagen spotters zullen komen, die naar hun eigen begeerten zullen wandelen en zeggen: Waar is de belofte van Zijn komst? Want vanaf de dag dat de vaders ontslapen zijn, blijven alle dingen zoals vanaf het begin van de schepping.

2 PETRUS 3:3-4

Met andere woorden, ze zeggen: „Nou, jullie praten erover dat Jezus komt, maar het gebeurt niet. Jullie zeggen dat we er klaar voor moeten zijn dat Jezus komt en dat we onze zondige wegen moeten opgeven, maar waarom? Hij is niet gekomen. Onze vaders hebben gezegd dat Hij zou komen, en Hij is nog steeds niet gekomen. Zij zijn dood. Ze zijn ontslapen, en alles is nog steeds hetzelfde.”

Met andere woorden: „Jullie christenen zeggen dat we klaar moeten zijn voor de wederkomst van Jezus, omdat Hij zal komen om de wereld te oordelen. Nou, het lijkt erop dat jullie loos alarm slaan. Onze voorouders zeiden dat ook, en het gebeurde niet.” Ze rekenen er dus op dat het uitstel betekent dat het nooit zal gebeuren.

En Petrus zegt vervolgens:

Want willens en wetens is het hun onbekend dat door het Woord van God de hemelen er reeds lang geweest zijn, evenals de aarde, die uit water oprijst en in water vaststaat.

2 PETRUS 3:5

Ze willen dus niet weten dat God de aarde in het verleden wel degelijk heeft geoordeeld. Hij noemt de zondvloed als voorbeeld. En hij zegt in vers 9, 2 Petrus 3:9:

De Heere vertraagt de belofte niet (zoals sommigen dat als traagheid beschouwen), maar Hij heeft geduld met ons en wil niet dat enigen verloren gaan, maar dat allen tot bekering komen.

2 PETRUS 3:9

Deze spotters beschuldigen God er dus van dat Hij traag is. Hij heeft beloofd dat Hij zou komen, en Hij is niet gekomen. Petrus zegt: „Nee.”

Het is niet zo dat Hij traag is. Hij is geduldig. Hij is lankmoedig tegenover ons:

Hij wil niet dat er iemand verloren gaat, maar dat iedereen tot inkeer komt.

Als Hij vandaag kwam, zouden mensen die zich morgen zullen bekeren daar niet meer de kans voor krijgen. Hij wacht tot meer mensen zich bekeren, en daarom stelt Hij het uit. Hij is niet traag. Hij is gewoon geduldig. En dat is het antwoord van Petrus aan de mensen die zo reageren.

In de tijd van Jesaja zeggen ze:

Wee hun die de ongerechtigheid naar zich toe trekken met koorden van valsheid, en de zonde als met dikke wagentouwen, die zeggen: Laat Hij haast maken, vaart zetten achter Zijn werk, zodat we het zien. Laat het naderen, laat het komen, het raadsbesluit van de Heilige van Israël, zodat wij er kennis mee maken.

JESAJA 5:18-19

Ze zeggen dus in feite: „God uit al die dreigementen. Ik geloof het wel als ik het zie.”
Wee degenen die dat zeggen.

14

Wee over omgekeerde waarden en onrecht

Vers 20:

Wee hun die het kwade goed noemen en het goede kwaad; die duisternis voorstellen als licht, en licht als duisternis; die bitter voorstellen als zoet en zoet als bitter.

JESAJA 5:20

Toen ik jonger was en dit vers las, dacht ik: „Het lijkt me niet dat iemand dat echt zou doen.” Er zijn mensen die het kwaad kiezen, maar ze zouden het beslist niet goed noemen. Ik kende mensen die geen christen waren en slechte dingen deden, maar ze zeiden nooit dat het goed was wat ze deden. Ze wisten dat ze slechte dingen deden, omdat wat binnen de cultuur algemeen bekend was enigszins gevormd was door Bijbelse ethiek en moraal.

Dat is nu niet meer zo. Nu noemen mensen het christendom inderdaad een kwaad. Ze denken dat wij de slechte mensen zijn. Wij zijn degenen vol haat, ook al doen we niets anders dan christenen altijd al deden. Het christendom stond altijd bekend als een welwillende en liefdevolle godsdienst. Christenen hebben ziekenhuizen, weeshuizen en allerlei vormen van barmhartigheidswerk tot stand gebracht. En toch is de stemming in de samenleving veranderd, zonder dat wij ons gedrag ook maar enigszins hebben veranderd, zodat wat wij doen nu als slecht wordt beschouwd. Wij zijn de haatzaaiers, de kwaadaardigen en degenen die de vooruitgang belemmeren.

Mensen die dingen doen die altijd als goddeloos zijn beschouwd, zijn daarentegen de helden in films. Heb je de laatste tijd ooit een film gezien, behalve Chariots of Fire, waarin de helden werkelijk moreel rechtschapen mensen waren? De helden in films zijn altijd op zijn minst ontuchtplegers, op zijn minst, en soms moordenaars, leugenaars en nog allerlei andere dingen. Soms bedrijven ze seksuele perversie. Dat zijn de helden, of in elk geval de mensen met wie je geacht wordt mee te voelen, omdat onze samenleving steeds meer in een richting gaat waarin ze die dingen goed noemt. Dat zijn de dingen die helden doen. Dat zijn de dingen die goede mensen doen. Maar de dingen die christenen doen, zijn de dingen die slechte mensen doen.

Er is dus werkelijk een situatie ontstaan — en ik neem aan dat die ook in de tijd van Jesaja bestond — waarin mensen slechtheid goedheid noemen en goedheid slechtheid, en duisternis inruilen voor licht. Het is verbazingwekkend dat mensen blindheid zouden kiezen wanneer het licht voor hen beschikbaar is, maar dat doen ze.

Vers 21:

Wee hun die in hun eigen oog wijs zijn en naar hun eigen mening verstandig.

JESAJA 5:21

Vers 22:

Wee hun die een held zijn in wijn drinken en dappere mannen in het mengen van sterkedrank,

JESAJA 5:22

Het zijn grote strijders, maar niet in het echte leven. Ze zijn alleen goed in het mixen van hun drankjes, en dat is hun grote prestatie. Alle grote gouden medailles gaan naar de mensen die het meest drinken, niet naar mensen die iets waardevols of iets heldhaftigs doen. Met andere woorden, degenen die bewonderd worden zijn de dronkaards, niet de strijders of de mensen die de samenleving werkelijk op welke manier dan ook tot nut zijn.

die de goddelozen in het gelijk stellen voor een geschenk, maar de rechtvaardigen hun recht ontnemen. Daarom, zoals een vuurtong stoppels verteert en stro door een vlam ineenzinkt, zo zal hun wortel vermolmd zijn, en hun bloesem opstuiven als stof, omdat zij de wet van de HEERE van de legermachten afgewezen hebben en het woord van de Heilige van Israël verworpen hebben.

JESAJA 5:23-24

De aanduiding „de Heilige van Israël” komt voornamelijk voor in Jesaja. Buiten Jesaja komt die maar vijf keer voor in het Oude Testament. Dus als je alle andere 38 boeken van het Oude Testament bij elkaar neemt, vind je daarin samen vijf keer de aanduiding „de Heilige van Israël”. Maar in Jesaja komt die ongeveer 25 of 26 keer voor. Twaalf van die keren staan in de eerste 39 hoofdstukken, en de overige in de laatste 27 hoofdstukken. Dat is een van de dingen die op de eenheid van het boek Jesaja lijken te wijzen: beide gedeelten lijken door dezelfde man geschreven te zijn. Maar „de Heilige van Israël” is beslist een kenmerkende uitdrukking van Jesaja. Jesaja gebruikt die 25 of 26 keer door het hele boek heen, en elders in het Nieuwe Testament of in het Oude Testament wordt die niet vaak gebruikt.

15

Gods toorn en de komende invasie

Daarom is de toorn van de HEERE tegen Zijn volk ontbrand. Hij heeft Zijn hand tegen hen uitgestrekt; Hij heeft hen geslagen, zodat de bergen sidderen, en hun dode lichamen als vuilnis midden op straat liggen. Bij dit alles keert Zijn toorn zich niet af, en nog is Zijn hand tegen hen uitgestrekt.

JESAJA 5:25

Deze uitspraak:

Ondanks dit alles is Zijn woede niet bedaard en houdt Hij Zijn hand nog altijd uitgestrekt.

komt als een refrein voor in een latere profetie, in hoofdstuk 9 en het begin van hoofdstuk 10. Dit refrein komt viermaal voor, als de slotwoorden van elke strofe van een langer gedicht.

Het uitstrekken van Zijn hand — wij denken daarbij soms aan iemand die zijn hand uitstrekt om iemand te helpen of iemand wenkt. Toen Paulus predikte, staat er dat hij wenkte:

met zijn hand.

Hij strekte zijn hand uit toen hij predikte. Het is een gebaar van welkom, een gebaar waarmee hulp wordt aangeboden:

Kom naar Mij toe, allen die vermoeid en belast zijn, en Ik zal u rust geven.

MATTHEÛS 11:28

Zo zouden we het kunnen opvatten, maar dat betekent het hier niet. Er wordt hier niet gezegd dat God Zijn hand uitstrekt om hen uit te nodigen thuis te komen. Er wordt juist gezegd dat Hij zoveel schade heeft aangericht en dat Zijn hand nog steeds uitgestrekt is om nog meer schade aan te richten. Het uitstrekken van Zijn hand is hier duidelijk bedoeld om kwaad te doen, want midden in vers 25 staat:

Hij heeft Zijn hand tegen hen uitgestrekt en hen getroffen.

En aan het einde:

Daarom is de toorn van de HEERE tegen Zijn volk ontbrand. Hij heeft Zijn hand tegen hen uitgestrekt; Hij heeft hen geslagen, zodat de bergen sidderen, en hun dode lichamen als vuilnis midden op straat liggen. Bij dit alles keert Zijn toorn zich niet af, en nog is Zijn hand tegen hen uitgestrekt.

JESAJA 5:25

Dat wil zeggen dat er nog meer slagen moeten worden toegebracht. Zoals ik al zei, zullen we later in Jesaja een gedicht zien waarin dat refrein viermaal wordt gebruikt.

Hij zal in de verte een vaandel hijsen voor de volken. Hij zal naar hen fluiten vanaf het einde van de aarde. Ze zullen beslist snel en in volle vaart komen. Niemand van hen zal moe worden of struikelen. Niemand zal indutten of slapen; hun gordels zullen niet losgaan en de riemen van hun sandalen zullen niet breken. Hun pijlen zijn scherp en al hun bogen zijn gespannen. De hoeven van hun paarden lijken wel van vuursteen en hun wielen zijn als een wervelwind. Hun gebrul zal klinken als dat van een leeuw en ze zullen brullen als jonge leeuwen. Ze zullen hun prooi grijpen en wegvoeren, en niemand zal haar bevrijden.

JESAJA 5:26-29

Die prooi is Jeruzalem. Ze zullen de stad zonder problemen wegvoeren in gevangenschap en slavernij.

Dit wijst ongetwijfeld vooruit naar de Babylonische ballingschap. De legers worden natuurlijk in overdreven bewoordingen beschreven. Het is niet werkelijk zo dat ze hun wapenrusting nooit afleggen. Zoals hier wordt aangegeven, trekken ze snel op. In wezen is het idee dat deze troepen niet tegen te houden zijn. Dit is een invasiemacht waartegen geen weerstand geboden zal kunnen worden. Dus hoe trots Juda ook is, het zal deze invasie niet kunnen weerstaan.

Op die dag zullen zij tegen het volk grommen als het grommen van de zee. Wanneer men naar de aarde kijkt, zie, duisternis en benauwdheid, en het licht zal door haar rookwolken verduisterd zijn.

JESAJA 5:30

Het land zal dus als het ware overspoeld worden door een vloedgolf, zoals het bruisen van de zee. Als iemand naar het land kijkt, zal het daar niet veilig zijn. Het zal overspoeld worden door duisternis, verdriet en oordeel.

16

Jesaja ziet God en de serafs

Hoofdstuk 6 gaat over dat beroemde visioen dat Jesaja kreeg. Daar lijkt hij te spreken over zijn opdracht om profeet te zijn, of misschien over zijn aanstelling voor een nieuwe fase van zijn profetische bediening, als hij vóór die tijd al profeet was. Er staat:

In het jaar dat koning Uzzia stierf, zag ik de Heere zitten op een hoge en verheven troon, en de zomen van Zijn gewaad vulden de tempel.

JESAJA 6:1

Boven Hem stonden serafs, een naam die in het Hebreeuws ‘brandenden’ betekent. Elk had zes vleugels: met twee bedekten zij hun gezicht, met twee hun voeten en met twee vlogen zij. Zij riepen elkaar toe dat de HEERE van de legermachten heilig is en dat heel de aarde vol is van Zijn heerlijkheid. Door hun geroep schudden de deurposten — blijkbaar die van de tempel — en het huis vulde zich met rook, zoals toen de tempel net gebouwd was en de sjechinaheerlijkheid hem met rook vulde.

Hier vallen verschillende dingen over te zeggen. Jesaja krijgt natuurlijk een visioen. Het is mogelijk dat hij zich werkelijk lichamelijk in de tempel bevond toen dit gebeurde en zag dat God de tempel vulde. Of hij kan op een andere plaats een visioen hebben gehad waarvan het tafereel zich in de tempel afspeelde. Het was alsof hij in de tempel was en God de tempel vulde. Zijn stem deed de fundamenten schudden. Zelfs de deurposten van het huis schudden, en Zijn koninklijke gewaad leek de tempel te vullen. Het is moeilijk om precies te weten hoe dit eruitzag.

Maar dan zijn er die serafs. Het is interessant dat hij over serafs spreekt in plaats van over cherubs, want de versieringen van de tempel draaiden helemaal om cherubs. Er waren cherubs op de voorhangsels geborduurd. Op verschillende plaatsen waren cherubs gegraveerd. Boven het heilige der heiligen, op het verzoendeksel, stonden beelden van cherubs. Cherubs waren de voornaamste wezens die met de tempel werden geassocieerd. Ezechiël zag de cherubs en beschreef hen, en ze zagen er niet zo uit. Deze wezens hebben zes vleugels. De cherubs hadden er maar vier. Deze wezens lijken geen vier gezichten te hebben, zoals de cherubs die wel hebben. Elk van de cherubs die Ezechiël zag, had vier gezichten. Dit lijkt een ander soort wezen te zijn.

Je zou denken dat Jesaja, als hij dit verzonnen had, gewoon cherubs in plaats van serafs zou hebben genoemd, omdat mensen vanzelf cherubs in de tempel zouden verwachten. Maar in plaats daarvan is hier blijkbaar een ander soort engelachtig wezen bij betrokken, en dat zijn serafs. Elders lezen we niet veel over hen. Ik weet niet of we elders überhaupt over hen lezen. Ze hebben zes vleugels en zijn kennelijk dienaren van God, die Hem daar in de tempel bijstaan. Wanneer Jesaja dit ziet, wordt hij zich plotseling bewust van zijn eigen zondigheid en ontoereikendheid, en hij roept uit:

17

Jesaja's onreinheid en de ware Koning

Wee mij!

Hij heeft al heel wat wee over anderen uitgeroepen. In vers 8 van hoofdstuk 5:

Wee hun die huis aan huis trekken, veld aan veld voegen, tot er geen plaats meer over is, en alleen u in het midden van het land gevestigd bent.

JESAJA 5:8

In vers 11:

Wee hun die 's morgens vroeg opstaan en op sterkedrank uit zijn, daarmee doorgaan tot de schemering, totdat de wijn hen heeft verhit.

JESAJA 5:11

Vers 18:

Wee hun die de ongerechtigheid naar zich toe trekken met koorden van valsheid, en de zonde als met dikke wagentouwen,

JESAJA 5:18

enzovoort. Nu zegt hij:

Wat moet ik toch!

Hoewel hij zich waarschijnlijk enigszins verheven voelde boven de mensen die hij in de eerdere profetieën veroordeelde, was hij een beter mens dan zij. Hij was niet afvallig. Hij was trouw aan God. Hij had God lief. Het was dan ook heel natuurlijk dat hij boven de anderen stond en hen veroordeelde. Hij was een beter mens dan zij. Je zou misschien kunnen zeggen dat hij het recht had om kritiek te leveren. Maar toen hij

zichzelf met God vergeleek, of God werkelijk zag zoals Hij is, besepte hij plotseling dat hij niet zoveel beter was dan wie dan ook. Hij was een man met onreine lippen, die te midden van een volk met onreine lippen woonde. Dat wil zeggen: hij was ongeveer zoals de rest.

Wanneer je jezelf wat gerechtigheid betreft met andere mensen vergelijkt, kun je werkelijk het gevoel beginnen te krijgen dat er verschil is tussen jou en hen. Jij bent beter dan zij. Maar wanneer je iedereen met God vergelijkt, is niemand van ons veel beter dan de anderen. De maatstaf ligt zo hoog dat we er allemaal ongeveer even ver onder blijven. Zo voelt hij zich. Hij zegt:

Toen zei ik: Wee mij, want ik verga! Ik ben immers een man met onreine lippen en woon te midden van een volk met onreine lippen. Mijn ogen hebben namelijk de Koning, de HEERE van de legermachten, gezien.

JESAJA 6:5

Dat God hier voor het eerst in Jesaja de Koning wordt genoemd, staat tegenover het openingsvers:

In het jaar dat koning Uzzia stierf, zag ik de Heere zitten op een hoge en verheven troon, en de zomen van Zijn gewaad vulden de tempel.

JESAJA 6:1

Uzzia hoeft niet vóór dit visioen gestorven te zijn, maar hij stierf dat jaar, vóór of na het visioen. In hetzelfde jaar stierf koning Uzzia. Maar nu beseft Jesaja dat Israël zijn koning niet verloren heeft.

Uzzia was de koning en volgens mij ook een volle neef of achterneef van Jesaja. Ze waren familie van elkaar. Uzzia had lang geleefd. Volgens mij duurde zijn regering ongeveer 52 jaar, behoorlijk lang. Het volk had een halve eeuw lang een stabiele koning gehad, en nu was die man er niet meer. Hij stierf bovendien aan melaatsheid, omdat God hem met melaatsheid sloeg toen hij de tempel binnendrong, iets wat hij

niet had mogen doen. Uzzia wordt neergeslagen. Het volk bevindt zich in een overgangperiode. Het lijkt erop dat ze hun koning, die zo lang had geregeerd, hebben verloren.

Maar Jesaja zegt: 'Nee, blijkbaar hebben we hem niet verloren. Hier is onze Koning. Degene Die ik hier in de tempel zie, met de sleep van Zijn gewaad die de tempel vult en al deze serafs die roepen:

De een riep tot de ander: Heilig, heilig, heilig is de HEERE van de legermachten; heel de aarde is vol van Zijn heerlijkheid!

JESAJA 6:3

Dat is onze Koning. Ik heb nu de Koning gezien, de Heere van de legermachten.' De nadruk ligt hier op God als de Koning van Israël.

18

Heilig, heilig, heilig

Heilig, heilig, heilig.

Dat kennen we natuurlijk uit gezangen, vooral uit één heel bekend gezang met die naam. Maar dat driemaal 'heilig' wordt voor ons haast een cliché door dat bekende gezang en doordat we deze herhaling van heilig, heilig, heilig horen wanneer de bewoners van de hemel in Openbaring zingen.

Waarom wordt 'heilig' driemaal gezegd? Toen ik jonger was, opperde een leraar tegenover mij dat dit een verwijzing naar de Drie-eenheid was. Er zijn drie Personen, en elk van Hen is heilig: heilige Vader, heilige Zoon, heilige Geest. Onze God is heilig, heilig, heilig.

Een gangbaardere opvatting is volgens mij dat dit laat zien hoe men in het Hebreeuws gewoonlijk nadruk legt. Als wij in onze cultuur iets willen benadrukken, zeggen we het luider of op een andere toon. Als we schrijven, zouden we het kunnen onderstrepen of vetgedrukt kunnen zetten. Zo benadrukken wij iets. In de Hebreeuwse cultuur benadrukte men iets door het te herhalen. Daarom is herhaling

het belangrijkste kenmerk van Hebreeuwse poëzie. Gewoonlijk zijn het twee regels die hetzelfde op verschillende manieren zeggen. Herhaling was de manier om iets te benadrukken.

Er zijn Psalmen waarin hetzelfde in drie of vier regels wordt herhaald. Ze herhalen het meer dan tweemaal, omdat dat sterke nadruk geeft. In Jeremia, ik denk hoofdstuk 22 of 23, zegt hij:

Land, land, land, hoor het woord van de HEERE!

JEREMIA 22:29

Ook hier driemaal. Als je het tweemaal zegt, dient dat ter benadrukking. Als je het driemaal zegt, dient dat veel sterker ter benadrukking.

Door heilig, heilig, heilig te zeggen, wordt de heiligheid van God uiteraard benadrukt. Je zou daaruit afleiden dat het nadrukkelijk werd gezegd, maar het is eenvoudigweg een Hebreeuwse manier om nadruk uit te drukken. Dit is de belangrijkste boodschap die mensen moeten kennen: God is een heilige God. Misschien noemt Jesaja Hem daarom vaker dan welke andere profeet ook de Heilige van Israël. Andere profeten gebruiken die benaming niet vaak, maar Jesaja gebruikt haar heel veel. Misschien komt dat doordat dit visioen hem diep doordrong van de heiligheid van God waarover de serafs zongen.

19

Jesaja's lippen worden gereinigd

Vers 6 zegt:

Maar een van de serafs vloog naar mij toe, en hij had een gloeiende kool in zijn hand, die hij met een tang van het altaar had genomen.

JESAJA 6:6

Het is niet bekend of dit het reukofferaltaar is of het offeraltaar, omdat we niet weten in welk deel van de tempel Jesaja zichzelf ziet. Maar het doet er eigenlijk niet toe. De gedachte is dat het altaar, het hele stelsel van offers en reukwerk enzovoort, deel uitmaakte van Gods manier om de mens tot Zichzelf te brengen en de mens natuurlijk te verlossen en door dat stelsel met Zichzelf te verzoenen. En dus wordt er een kool van het altaar genomen. En hij raakte daarmee mijn mond aan en zei:

Daarmee raakte hij mijn mond aan en zei: Zie, deze heeft uw lippen aangeraakt. Zo is uw misdaad van u geweken en uw zonde verzoend.

JESAJA 6:7

Jesaja had geklaagd dat zijn lippen onrein waren. Nou, nu niet meer. In het beeld van de gloeiende kool wordt zijn onreinheid weggenomen. De Engelse vertaling die Gregg gebruikt, spreekt van 'purged', terwijl de HSV zegt dat zijn zonde 'verzoend' is. Dit is natuurlijk niet letterlijk gebeurd. De man zou waarschijnlijk enkele weken niet hebben kunnen spreken als er letterlijk een hete kool op zijn lippen was gelegd. Maar dit is allemaal symbolisch. Het is een visioen waarin hij nu gereinigd wordt, omdat hij zijn zonde heeft beleden. Hij is als degenen onder wie hij woont, in die zin dat hij een man met onreine lippen is. Dat zijn zij ook. Hij woont te midden van een volk met onreine lippen. Het verschil is dat hij zich ervoor schaamt. Het verschil is dat hij zegt:

Wee mij!

Hij heeft berouw. De anderen niet. En dus wordt hij gereinigd, terwijl zij dat niet worden.

20

Hier ben ik, zend mij

Daarna hoorde ik de stem van de Heere. Hij zei: Wie zal Ik zenden? Wie zal er voor Ons gaan? Toen zei ik: Zie, hier ben ik, zend mij.

JESAJA 6:8

Dit meervoud, 'ons', is als het 'ons' dat vaak in Genesis voorkomt:

En God zei: Laten Wij mensen maken naar Ons beeld, naar Onze gelijkenis; en laten zij heersen over de vissen van de zee, over de vogels in de lucht, over het vee, over heel de aarde en over al de kruipende dieren die over de aarde kruipen!

GENESIS 1:26

of:

Toen daalde de HEERE neer om de stad en de toren te zien die de mensenkinderen aan het bouwen waren, en de HEERE zei: Zie, zij vormen één volk en hebben allen één taal. Dit is het begin van wat zij gaan doen, en nu zal niets van wat zij zich voornemen te doen, voor hen onmogelijk zijn. Kom, laten Wij neerdalen en laten Wij hun taal daar verwarren, zodat zij geen van allen elkaars taal zullen begrijpen.

GENESIS 11:5-7

Dit meervoud van het voornaamwoord dat God gebruikt wanneer Hij Zichzelf aanspreekt, wordt soms beschouwd als een verwijzing naar de Drie-eenheid, naar de leden van de Drie-eenheid. Maar heel vaak wordt ook geopperd dat het eenvoudigweg een literair stijlmiddel is, een majesteitsmeervoud, zoals sommigen het noemen.

God zei:

Wie zal Ik sturen?

En Jesaja zei: 'Ik neem aan dat ik beschikbaar ben. Nu mijn lippen gereinigd zijn, neem ik aan dat ik het kan doen. Stuur mij.'

21

De opdracht om een verhard volk te dienen

En Hij zei:

Toen zei Hij: Ga en zeg tegen dit volk: Luister voortdurend, maar u zult het niet begrijpen. Zie voortdurend, maar u zult het niet opmerken. Maak het hart van dit volk vet, en stop hun oren toe, en sluit hun ogen; anders zullen zij met hun ogen zien, en met hun oren horen, en met hun hart begrijpen en zich bekeren, en zal Hij hen genezen.

JESAJA 6:9-10

Deze passage heeft veel mensen dwarsgezet, omdat het klinkt alsof God Degene is Die deze mensen dwingt hun ogen dicht en hun oren gesloten te houden, en vervolgens niet genezen te worden. Wil God dan niet dat mensen zich bekeren? Over het algemeen wil Hij dat natuurlijk wel, maar er komt een moment waarop Hij klaarstaat om mensen te oordelen, omdat ze hebben laten zien dat ze halsstarrig zijn. En dus verhardt Hij eenvoudigweg hun toestand. Dat was de situatie van de farao. God verhardde het hart van de farao. Hij was al een goddeloos man. De man had ervoor gekozen een goddeloos man te zijn. Dat was zijn vaste patroon. En God zei: 'Goed, Ik ga je oordelen door ervoor te zorgen dat je niets anders meer kunt zijn.'

Deze mensen hebben eeuwenlang hun ogen voor de waarheid gesloten en hun oren voor de profeten dichtgestopt. En God zei: 'Goed, Ik ga hen in die houding verharden. En Jesaja, jij gaat dat doen.' Hoe dan? 'Je gaat hun verkondigen wat ze niet willen

horen. Ze zullen hun oren dichtstoppen. Ze zullen hun ogen sluiten. Ze zullen zich ertegen verzetten. Ze zullen zich ervan afkeren.'

Door hun licht te geven, moeten mensen die het licht niet willen hun ogen sluiten wanneer het licht in hun gezicht schijnt. En zo zal Jesaja er in zekere zin voor zorgen dat ze hun ogen sluiten. Maar dat is de reactie waarvoor zij kiezen. Ze hoeven dat niet te doen. Mensen kunnen hun ogen openen, het licht ontvangen en het Woord van de Heere horen, zonder hun oren dicht te stoppen. Maar juist het aanbieden van licht en van een boodschap die ze niet willen, is in feite de katalysator die hen ertoe brengt te reageren door hun ogen te sluiten en zich nog verder terug te trekken, zodat ze zich niet bekeren en Hij hen niet zou genezen.

Het klinkt bijna alsof er wordt gezegd: 'God verhoede dat ze genezen worden.' Ze willen niet genezen worden. Als ze genezen willen worden, zouden ze dat kunnen, maar ze willen het niet. Ze sluiten hun ogen, enzovoort.

22

Jezus' gelijkenissen en Jesaja's profetie

Deze verzen worden natuurlijk een aantal keer in het Nieuwe Testament aangehaald en er wordt een aantal keer op gezinspeeld. In Handelingen 7:51 zinspeelt Stefanus erop. Paulus doet dat in Romeinen 10. Maar Jezus doet het wanneer Hem wordt gevraagd waarom Hij in gelijkenissen tot de mensen spreekt, bijvoorbeeld in Mattheüs 13. In Mattheüs 13 kwamen de discipelen naar Hem toe en zeiden:

En de discipelen kwamen naar Hem toe en zeiden tegen Hem:
Waarom spreekt U tot hen door gelijkenissen?

MATTHEÛS 13:10

En Hij zei:

Hij antwoordde en zei tegen hen: Omdat het u gegeven is de geheimenissen van het Koninkrijk der hemelen te kennen, maar aan hen is het niet gegeven.

MATTHEÛS 13:11

Met 'u' bedoelt Hij de discipelen, aan wie het gegeven is de geheimenissen van het Koninkrijk der hemelen te kennen; met 'hen' bedoelt Hij de menigten, aan wie dit niet gegeven is.

Alleen degenen die zich aan Jezus hadden toegewijd, zouden in Zijn geheimen worden ingewijd, de verborgenheden van het Koninkrijk der hemelen. De anderen zouden daarvan worden buitengesloten. En Hij zegt:

Want wie heeft, aan hem zal gegeven worden, en hij zal overvloedig hebben; maar wie niet heeft, van hem zal afgenomen worden zelfs wat hij heeft.

MATTHEÛS 13:12

Wat dat betekent, is dat Jezus, toen Hij naar Israël kwam, merkte dat sommige mensen een sprankje belangstelling voor God en enige persoonlijke kennis van God hadden. Zij waren het overblijfsel dat probeerde God te zoeken en hun relatie met God te ontwikkelen. Zij hadden iets, en zij zouden meer krijgen.

Maar er waren ook mensen die dat niet hadden. Er waren mensen die afvallig waren en totaal niets om God gaven. Het weinige dat zij lijken te hebben, zal hun worden afgenomen. Dit is het moment waarop de kleine keuzes die mensen hebben gemaakt, als het ware voorgoed worden bezegeld.

En dan zegt Hij in vers 13:

Daarom spreek Ik tot hen door gelijkenissen, omdat zij niet zien, ook al zien zij, en niet horen, ook al horen zij, en ook niet begrijpen.

MATTHEÛS 13:13

Dit is min of meer een parafrase van wat we in Jesaja 6 lezen.

Want het hart van dit volk is afgestompt; zij horen slecht met hun oren en hebben hun ogen gesloten. Anders zouden zij met hun ogen zien, met hun oren horen en met hun hart begrijpen, zich bekeren en door Mij genezen worden.

MATTHEÛS 13:15

Dit is de passage in Jesaja die we lezen, al is de bewoording duidelijk iets anders. Het wordt op een iets andere manier verwoord, maar het is een verwijzing naar Jesaja 6. Het is duidelijk dat Jezus zegt dat Hij in Zijn tijd hetzelfde doet als Jesaja in zijn tijd deed, door hun licht te brengen. Hij dwingt hun ogen bijna dicht, omdat zij het licht niet willen. Hoe ontwijk je licht als het je wordt gegeven en je het niet wilt? Dan moet je je ogen sluiten.

23

Ongeloof ondanks het licht

Dit vers wordt ook aangehaald in Johannes 12, vers 40. In Johannes 12 spreekt Johannes over de verwerping van Jezus door het volk, hoewel zij veel tekenen hadden gezien. In Johannes 12:37 staat:

Maar hoewel Hij zoveel tekenen in hun bijzijn gedaan had, geloofden zij niet in Hem;

JOHANNES 12:37

Eerst haalt hij Jesaja 53:1 aan:

Wie heeft onze prediking geloofd, en aan wie is de arm van de HEERE geopenbaard?

JESAJA 53:1

Maar daarna haalt hij Jesaja 6 aan:

Daarom konden zij niet geloven, want Jesaja heeft ook gezegd: Hij heeft hun ogen verblind en hun hart verhard, opdat zij niet met hun ogen zouden zien en met hun hart begrijpen, zich bekeren en door Mij genezen worden. Dit zei Jesaja toen hij Zijn heerlijkheid zag en over Hem sprak.

JOHANNES 12:39-41

Met 'Zijn' wordt hier Christus bedoeld. Hij spreekt over hoofdstuk 6 van Jesaja.

Wat interessant is, is de manier waarop Johannes het vers aanhaalt. God is Degene Die de ogen verblindt en het hart verhardt, zodat zij niet zouden zien en niet konden geloven. Maar zoals Jezus het in Mattheüs 13:13 aanhaalt, staat er:

Daarom spreek Ik tot hen door gelijkenissen, omdat zij niet zien, ook al zien zij, en niet horen, ook al horen zij, en ook niet begrijpen.

MATTHEÛS 13:13

In zekere zin zijn zij het dus zelf die met opzet zo reageren. Maar God is Degene Die het laat gebeuren, omdat Hij hen niet in het duister laat. Hij brengt licht, zodat zij het óf moeten zien óf hun ogen moeten sluiten. Gezien hun karakter willen zij het licht niet zien. In zekere zin dwingt Hij hen dus hun ogen te sluiten door hun de waarheid te brengen.

Dat was wat de bediening van Jesaja tot stand moest brengen. In feite krijgt hij te horen:

Ze gaan niet naar je luisteren.

Jesaja had wel enkele discipelen die hem volgden, zoals we in hoofdstuk 8 zullen lezen. Hij had enkele discipelen. Er waren dus enkelen van het overblijfsel die hem volgden. Jeremia had het veel zwaarder. Voor zover wij weten, had Jeremia maar twee bekeerlingen. De ene was zijn schrijver Baruch en de andere was een Ethiopische eunuch die Ebed-Melech heette. Maar afgezien van die twee denk ik niet dat iemand Jeremia volgde. Jesaja had iets meer discipelen dan dat. Maar het volk zou voor het grootste deel niet luisteren.

Dat is wat God hem vertelt:

Je gaat preken, maar ze gaan niet naar je luisteren.

Dat is bemoedigend. Stel je voor dat je net van het seminarie kwam en je eerste taak kreeg, en dat God je voordat je eraan begon vertelde:

Niemand hier gaat luisteren naar wat je te zeggen hebt.

Zou je dan zondag na zondag de preekstoel opgaan en tot zulke mensen prediken? Het zou zo moeilijk zijn om tot hen te spreken, in de wetenschap dat ze niet zouden luisteren. Maar dit maakt eenvoudigweg deel uit van Gods oordeel over hen: zij zullen het horen en verantwoordelijk zijn voor het feit dat zij het gehoord hebben en hun ogen hebben gesloten. God zendt hem dus, ook al vertelt Hij hem dat zij niet zullen luisteren.

24

Verwoesting en het heilige overblijfsel

Vers 11:

Toen zei ik: Hoelang, Heere? Hij zei: Totdat de steden verwoest zijn, zodat er geen inwoner meer is, en de huizen, zodat er geen mens meer in is, en het land verworpen is tot een woestenij.

JESAJA 6:11

Waarschijnlijk betekent dit: hoelang zullen ze zichzelf verblinden? Hoelang duurt het voordat ze zich omkeren en luisteren? Hoelang zullen ze hun hart verharden? En Hij antwoordt:

Toen zei ik: Hoelang, Heere? Hij zei: Totdat de steden verwoest zijn, zodat er geen inwoner meer is, en de huizen, zodat er geen mens meer in is, en het land verworden is tot een woestenij. Want de HEERE zal de mensen ver weg doen gaan, en de verlatenheid in het land zal groot zijn.

JESAJA 6:11-12

Merk op dat dit niet noodzakelijkerwijs de volledige verwoesting door de Babyloniërs is. Dit verwijst waarschijnlijk naar het moment waarop de dorpen van Juda door de Assyriërs werden weggevaagd. Dat is inderdaad het moment waarop er bekering kwam. Toen keerde in elk geval Hizkia zich tot de Heere en redde hij het volk. Maar tot die tijd zullen ze verhard zijn en zich niet omkeren.

Al zal daarin nog een tiende deel over zijn, het zal weer verwoest worden. Maar zoals van de eik en de haageik na het omhakken een stronk overblijft, zal hun stronk een heilig zaad zijn.

JESAJA 6:13

Daarmee wordt een overblijfsel bedoeld. Een tiende is geen letterlijke statistiek, maar gewoon een overblijfsel. Het kan hier een tiende zijn omdat dat als Gods tiende beschouwd zou worden. God heeft Zijn kleine deel dat aan Hem wordt gegeven: het overblijfsel van Israël. Het zal terugkeren en goede vrucht voortbrengen. God zoekt vrucht en zal vreugde vinden in dit overblijfsel, in tegenstelling tot de rotte druiven die het volk als geheel voortbracht.

Dit betekent dat toen het volk verwoest was en alleen Jeruzalem nog overeind stond, Jeruzalem als de stronk van een boom zou zijn. Het was vroeger een grote boom met wijd uitgespreide takken. Nu is alles dood. Hij is omgehakt. Het overblijfsel dat het

heeft overleefd, is als de stronk van een boom nadat die is omgehakt. Maar er zit nog enig leven in. Er kan nog wat nieuw leven uit voortkomen. Zijn zaad zit erin. Zijn heilige zaad zit in de stronk.

Hoewel het er dus niet uitdrukkelijk staat, wordt daarmee gesuggereerd dat er een mogelijkheid is dat er met deze stronk toch nog iets goeds gebeurt. Er zit nog enig heilig zaad in de stronk. Er zijn hier mogelijkheden, en die mogelijkheden zullen natuurlijk besproken worden in enkele van de hoopvollere gedeelten over het overblijfsel.

Zo komen we aan het einde van hoofdstuk 6. Wanneer we bij hoofdstuk 7 komen, zullen we spreken over oordelen over het noordelijke rijk. Jesaja heeft zich hier gericht op zijn eigen rijk Juda. We komen erop terug en zullen hoofdstuk 7 en de daaropvolgende hoofdstukken bespreken.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Jesaja 3:1-3
- Jesaja 3:4
- Jesaja 3:12
- Jesaja 3:5-7
- Jesaja 3:8-9
- Jesaja 3:10-12
- Jesaja 3:13-15
- Jesaja 3:16
- Jesaja 3:17
- Jesaja 3:18-23
- Jesaja 3:24
- Jesaja 3:25-26
- Jesaja 4:1
- Jesaja 4:2-6
- Johannes 14:2

- Jesaja 5:1
- Jesaja 5:2
- Jesaja 5:3
- Jesaja 5:4-7
- Jesaja 5:8-10
- Jesaja 5:11-12
- Jesaja 5:13-14
- Jesaja 5:15-17
- Jesaja 5:18-19
- 2 Petrus 3:3-4
- 2 Petrus 3:5
- 2 Petrus 3:9
- Jesaja 5:20
- Jesaja 5:21
- Jesaja 5:22
- Jesaja 5:23-24
- Jesaja 5:25
- Mattheüs 11:28
- Jesaja 5:26-29
- Jesaja 5:30
- Jesaja 6:1
- Jesaja 5:8
- Jesaja 5:11
- Jesaja 5:18
- Jesaja 6:5
- Jesaja 6:3
- Jeremia 22:29
- Jesaja 6:6
- Jesaja 6:7
- Jesaja 6:8
- Genesis 1:26
- Genesis 11:5-7
- Jesaja 6:9-10
- Mattheüs 13:10

- Mattheüs 13:11
- Mattheüs 13:12
- Mattheüs 13:13
- Mattheüs 13:15
- Johannes 12:37
- Jesaja 53:1
- Johannes 12:39-41
- Jesaja 6:11
- Jesaja 6:11-12
- Jesaja 6:13

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.